

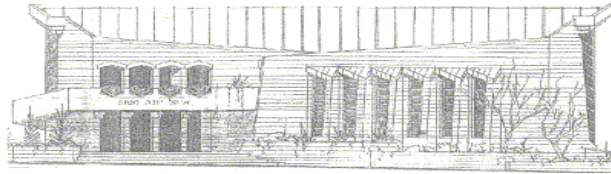
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה ויקרא תשס"ח מאת הרב דוד אברהם ספקטור בנושא:

"תחרות תחפושות באירן הקדומה"

שבת שלום. כל אמא יודעת שעיקר מצות פורים איננה קריאת המגילה ומשלוח מנות לרעים ולאביונים אלא מצוות התחפושות, שבהם כל ילדי ישראל מהדדין מן המהדרין. וזאת שאלת הגמרא (חולין קלט:) : "אסתר מן התורה מנין?" מאיפה נלמד בתורה שיש מצוה להתחפש כמו אסתר שהתחפשה למלכת אירן, (אסתר ב, י) ולא הגידה את עמה ואת מולדתה. ומשיבה הגמרא שאסתר המלכה למדה את מצוות התחפושות מה', שהוא בעצמו מתחפש (דברים לא, יח) וְאֶנְכִי הִסְתַּר אֶסְתֵּיר. במיוחד בפורים הקב"ה מתחפש ושמו לא מופיע במגילת אסתר וכן ביום העצמאות הקב"ה מתחפש ושמו לא מופיע במגילת העצמאות. במגילת אסתר (ו.א) כתוב רק ברמז בַּלְיָלָה הָהוּא נִדְּחָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ, שקוראים בניגון של ראש השנה, רמז למלכו של עולם (מגילה טו) וכן במגילת העצמאות כתוב רק ברמז "צור ישראל" שזה תחפושת להקב"ה שהוא "צור ישראל וגואלו". ולכן הצדק עם ילדי ישראל שרוצים להתחפש בפורים. ומעשי אבות סימן לבנים. יעקב אבינו התחפש לעשו. (בראשית כז, כב) הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִדְּדִים יָדֵי עֵשָׂו. יעקב איש תם מחופש לעשו הרשע. כאשר עשו רוצה להרוג אותו, אין ליעקב ברירה וגם הוא זקוק לברכת עשו (שם מ) וְעַל חֶרְפְּךָ תִּתְּנָהּ כְּדִי לִהְיוֹן עַל עֲצָמוֹ. זו המצוה שקראנו עליה היום בפרשת זכור (דברים כה, יט) : תִּמְחָה אֶת זֵכְרֵךְ עַמְלֶךְ, שבא מזרע עשו (בראשית לו, יב). ומי עמלק היום? משיב על זה הרב סולוביצקי (איש האמונה, קול דודי דופק הערה 23) : "כל אומה המתנכלת לכלות את כנסת ישראל הופכת על פי ההלכה (ל)עמלק." והוא מביא שתי דוגמאות (שם עמ' 102) : "בשנות ה-30 וה-40 מלאו תפקיד זה הנאצים והיטלר בראשם. הם היו העמלקים. כיום ממלאים את מקומם המוני נאצר והמופתי." ועל מי מוטלת המצוה למחות את עמלק? משיב על זה הרמב"ם (מלכים ה, א) : "המלך נלחם...מלחמת מצוה...מלחמת עמלק." זאת אומרת שמצות מחיית עמלק וממשיכי דרכו מוטלת על המלך בלבד ובדורנו לפי פסק הרב קוק בשו"ת משפט כהן (ס' קמד, סע' טו-א, עמ' שלו-שלה) על ממשלת ישראל בלבד באמצעות צה"ל וכוחות הבטחון. אכן כשאין ברירה יעקב מתחפש לעשו. עוד מחופש אחד במגילה הוא המן, ראש ממשלת אירן שקנה שלטונו ביושר במחיר מלא של "עשרת אלפים" (אסתר ג, ט) יורו. המן הוא פרסי מחופש, אבל באמת הוא פלשתיני (מגילה טז). ולפני המסופר במגילה היה יו"ר הרשות הפלשתינאית או כפי שקראו לזה אז 'צרי יהודה' (עזרא ד, א) ושלח מכתב מלא שטנה (עזרא ד, ו). וילקוט שמעוני תתרכ"ח, פאשקויל בפרסית, לנשיא אירן המלך אחשוראש ובו דרישה לבטל את המאחזים של היהודים בארץ ישראל ובמיוחד הבניה הבלתי חוקית של בית המקדש השני (ילקוט שמעוני תתרכ"ה). אכן אחשוראש יחד עם המלכה הגב' ושתי, נכדתו של נבוכדנאצר (אסתר רבה יג, יד. מגילה יב), מקבלים את דרישת המן, את כתב השטנה ומפסיקים את בנין המקדש (מגילה יא. ורש"י שם). מחופש נוסף במגילה הוא מרדכי שמתחפש לאזרח אירני, שמקבל אזרחות כבוד של נשיא אירן על חשיפת מחתרת "ביגתן ותרש" (אסתר ב, כא) שתכננו רצח פוליטי של נשיא אחשוראש. אבל ללא תחפושת מרדכי הוא יהודי וציוני נלהב, שמאד כואב לו שהוא הוגלה עם יכניה מלך יהודה מירושלים (אסתר ב, ו). לפני תקופת אחשוראש, מרדכי (עזרא ב, ב) עלה אחרי הצהרת כורש-בלפור ארצה והתחיל לבנות מחדש את המקדש. אמנם כשהמן, יו"ר הרשות הפלשתינאית נסע לאירן ל-big boss, לנשיא אחשוראש עם כתב השטנה בידו, החליט גם מרדכי כיו"ר הסוכנות היהודית בארץ ישראל לנסוע לבית הלבן בשושן הבירה, כדי לשכנע את הנשיא אחשוראש לא להפסיק את הבניה החוקית בהר הבית. מרדכי לא הצליח ובשלוש שנים למלכו עשה הנשיא אחשוראש עם רעיתו ושתי משתה גדול לכבוד הפסקת בנין המקדש. במשתה הם הביאו כלים מכלים שונים שהיו בשימוש בבית המקדש ואחשוראש התחפש לכהן גדול (אסתר רבה ג, ט) ועשה לו כסא ככסא שלמה המלך (אסתר רבא א, יב). הוא נתן ליהודים את ההרגשה שארמונו הוא תחליף מצוין לבית המקדש ומלכות ישראל. יהודים רבים נהנו מאד מזה. לדעתם מספיק לשלוח כסף וזהב לציונים בארץ ישראל, אבל אין צורך לעלות בעצמך לארץ. פוסטציונות. (מגילה יב). תלמידי רבי שמעון בר יוחאי אומרים שלכן נתחייבו ישראל כליה בדורו של אחשוראש, מפני שנהנו מסעודתו. אמנם כל האוכל במשתה אחשוראש היה כשר, גלאט כרצון איש ואיש (פרקי ד' אליעזר מט), אבל חטאם היה שנהנו להיות בגלות עם כלי המקדש בשבי וכהן גדול מחופש וכסא שלמה המלך בפרס והעדיפו לשכוח מציון. יהודי פרס רצו להתבולל ב-127 מדינות עד שבא המן הרשע והזכיר להם שהם בעצם יהודים מארץ יהודה שרק מנסים להתחפש לאזרחים פרסים נאמנים. בייג אדר מתכנן המן להמיט שואה על כל היהודים. מה עושים? מלכת אסתר (ד, טז) מבקשת שני דברים. קודם כל: כָּנוֹס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים. עם מִפְּנֵי וּמִפְּנֵי (ג, ח) לא יכול לנצח. ועוד בקשה: וְצִוּנוּ...שְׁלֹשֶׁת יָמִים. ובמיוחד "אותם שאכלו בסעודה (של אחשוראש) יצומו." (ילקוט שמעוני תתרו). זו תשובת המשקל על שהם נהנו במשתה להיות בלי מלכות ישראל ובית המקדש. ועכשיו "ונהפוך הוא" (אסתר ט) נִקְהְלוּ הַיְּהוּדִים...נִכְבְּדוּ בְּכָל אֲבִיבֵיהֶם ומרדכי מתמנה לראש ממשלת פרס (אסתר ח, טו) ודריוש, בנו של אחשוראש (רד"ק דה"י ב, לו, כ) ואסתר (תוספות ר"ה ג) מחדש את רשיון הבניה וטופס 4 לבנין המקדש ויהודים עולים ארצה. וכן תהיה לנו ולכל ישראל אורה ושמחה ששון ויקר.